

Des de l'altra vora del riu

JUAN JOSÉ LÓPEZ BURNIOL / Notari

AVUI, 20 de setembre del 2009

En un sopar d'agost -plural i mediterrani-, va sortir, entre d'altres, el tema català. L'endemà, un dels assistents -castellà de la meva quinta, que va treballar uns anys a Catalunya i va retornar fa temps a la seva terra- em va trametre una nota. Diu així (la traducció es meva):

BENVOLGUT: AHIR NO VAIG PARLAR gaire quan sortí el tema de Catalunya. No tenia res a dir. Ara, ja vell, procuro practicar un consell que vaig llegir en un llibre de Carlos Castilla del Pino: "Procura fer el que sigui útil, dir sols el que calgui i gaudir de la bellesa". Avui, però, et trameto tres observacions -ni tan sols idees- sobre el que es va parlar.

Són aquestes:

1. EL DEBAT ESPANYA-CATALUNYA és trampós per ambdues parts. Admeto que es trampós per part d'Espanya, ja que bona part dels espanyols no han assumit que l'Estat de les autonomies és l'embrió d'un Estat federal que hauria de desenvolupar-se fins a consolidar-lo, i el veuen com un subterfugi amb què donar allargs a les aspiracions d'autogovern catalanes. D'aquí vénen la inèrcia centralitzadora de l'administració, l'erosió de competències per la via de la legislació bàsica i la jurisprudència del Tribunal Constitucional, etc.

Però admetem també que bona part dels nacionalistes catalans tampoc juguen net, perquè, per sota de la seva secular ambició de refer l'Estat, ha bategat sempre una soterrada aspiració a la independència. Crec que

és Santos Juliá qui diu que Prat de la Riba i la seva colla van ser qualificats de regionalistes per l'única raó que la societat catalana no estava encara madura per reconèixer-los com el que eren: independentistes. No ho censuro. Al contrari, es lògic: per a un nacionalista, tot el que no sigui la consumació en acte del seu ideal -la independència en forma d'Estat propi- és un mal succedani, quelcom així com un *coitus interruptus*. ¿Recordes el que deia -fa trenta anys- el nostre amic (segueix el nom d'un col·lega basc)? Segons ell, al PNB calia distingir-hi tres grups: 1. Els dirigents, que eren independentistes i sabien que no podia ser. 2. Els militants, que eren independentistes i no sabien que no podia ser. 3. I els simpatitzants i votants, que estaven en un permanent estat d'exaltació cordial. Avui les coses han canviat: tant a Euskadi com a Catalunya, tots pensen que tot és possible, inclosa la independència. Una realitat que consolida -com a reacció- la vella i palesa malfiança espanyola envers Catalunya, manifesta en el fet que, des del general Prim, no hi ha hagut cap president del govern català. Fet que no em sembla tan estrany, atès que seria tant com cedir la presidència de la comunitat de propietaris d'un edifici dividit en propietat horitzontal a l'amo d'un pis que aspirés a derrocar l'edifici i repartir el solar.

2. NO HI HA FEDERALISTES NI A ESPANYA NI A CATALUNYA. És freqüent sentir a Catalunya que resulta impossible la consolidació d'un Estat federal per la manca de federalistes espanyols. Ho admeto, si bé hi afegeixo que tampoc n'hi han gaires a Catalunya. Així que rasques una mica, et trobes que el que pretenen la majoria dels anomenats federalistes catalans és una mena de relació bilateral Catalunya-Espanya, sota la qual s'amaga una implícita aspiració confederal. La prova evident que això és així la tens en el fet que, també al gran partit frontissa català -el PSC- es postuli per un distingit sector dels seus membres i

"*miembras*" un grup parlamentari propi a Madrid, amb oblit que l'Estat federal és una varietat de l'Estat unitari, raó per la qual no és viable un Estat federal sense partits d'àmbit federal, com -per exemple- els d'Estats Units. En realitat, el que això significa és la no acceptació que existeixin, en certes matèries, uns interessos generals espanyols per sobre dels catalans.

3. HI HA UN RECÍPROC I GREU ERROR D'ARREL. Molts espanyols no accepten que Catalunya sigui una nació, és a dir, una comunitat amb consciència de posseir una personalitat històrica diferenciada i voluntat de projectar-la al futur en forma d'autogovern. I, a la recíproca, molts catalans neguen Espanya com a nació, reduint-la a la condició jurídica d'Estat -Estat espanyol-, quan el cert és que -com tu dius- és "*una nación de tomo y lomo, con una mala salud de hierro*". D'això se'n desprèn que el conflicte històric entre Espanya i Catalunya és la topada frontal de dues nacions: una que no ha tingut força per absorbir l'altra, i l'altra que no ha tingut força per deslligar-se de l'una.

Si els espanyols tinguessin coratge, desenvoluparien l'Estat autonòmic en sentit federal (Senat, organismes de col·laboració verticals i horitzontals, i concreció de les competències federals a executar per l'administració central), deixant la porta oberta per que la comunitat autònoma que vulgui pugui marxar. I, si els catalans tinguessin coratge, haurien de concretar què és el que volen i posar els mitjans per assolir-ho, sense renunciar a res amb el pretext que Madrid no ho permetrà. Mai més tornarà a pujar per les Rambles una bandera de la Legión amb la cabra al davant.

IGNORO EL DESENLLAÇ. Tot es possible. Recorda el que et va dir, fa un parell d'anys (segueix el nom d'un polític espanyol en actiu): que si un dia -per exemple- Escòcia era independent, com se li podria negar el mateix a Catalunya?, ja que Escòcia no té res que no tingui també Catalunya. Si això succeís, segur que ho viuries com un trencament. No és el meu cas. Fa temps que vaig girar full. Però, si escau, tal vegada diria -amb paraules d'una ranxera de José-Alfredo Jiménez- "*Ojalá que te vaya bonito, ojalá que se acaben tus penas*".